

Handreiking innovatief aanbesteden van groenafval en gras

Module 100 Achtergrond en doel (Versie 2.0 – April 2017)

Inhoud van deze module

Deze module schetst achtergrond en doel van de *Handreiking innovatief aanbesteden van groenafval en gras*. Daarnaast zet deze module de modulaire structuur van de Handreiking uiteen.

Het hoogwaardig hergebruik van afval- en reststromen staat volop in de belangstelling. In september 2016 heeft het Kabinet het Rijksbrede programma *Nederland circulair in 2050* gepresenteerd. Hierin zet zij het perspectief op een circulaire economie uiteen: een economie waarin onder meer biotische grondstoffen efficiënt worden ingezet en optimaal worden hergebruikt. Ook beleidsambities met betrekking tot *de biobased economy* leiden tot een herwaardering van (met name organische) reststromen, namelijk als grondstof voor hoogwaardige biobased producten.

Deze ontwikkelingen hebben ook bij lagere overheden geleid tot een andere kijk op de reststromen die zij produceren, bijvoorbeeld groenafvalstromen die vrijkomen bij het beheer van groenvoorzieningen en wegbermen. Niet langer zien zij deze stromen als ‘waardeloos afval’, maar veel meer als potentiële grondstoffen voor nuttige toepassingen. Dit uit zich in onderzoekstrajecten, haalbaarheidsstudies, en de formulering van lokale beleidsambities.

Het omzetten van deze ambities in praktijk blijkt weerbarstig. Een belangrijke stap vormt het ‘vertalen’ van deze beleidsambities in gunningscriteria bij publieke aanbestedingen voor de verwerking van groenafvalstromen, wegbermbeheer etc.. Het opnemen van nieuwe criteria houdt immers het risico in dat opdrachtgever en opdrachtnemer elkaar niet goed ‘verstaan’, wat kan leiden tot procedurele risico’s.

De *Handreiking Innovatief aanbesteden van groenafval en gras* beoogt aanbestedende diensten handvatten te geven om groenafval en deelstromen daaruit op innovatieve wijze aan te besteden, zodanig dat dit leidt tot een meer duurzame verwerking van groenafval. Het kan daarbij gaan om integraal groenafval, of om deelstromen uit groenafval (bijvoorbeeld bermgras).

Wat duurzaam is, schrijft deze Handreiking niet voor. Wél geeft de Handreiking handvatten om de duurzaamheidsthema’s ‘klimaat’ en ‘circulaire economie’ te operationaliseren in een aanbesteding. Hiervoor is gekozen omdat overheden hun beleidsambities op deze thema’s steeds vaker willen toepassen in criteria voor inkoop van groenonderhoud en verwerking van groenafval stromen.

Leeswijzer

Deze Handreiking heeft een modulaire structuur. Iedere module heeft een nummer en een titel, en representeert als het ware een ‘hoofdstuk’ in de handreiking. Afhankelijk van uw kennis en informatiebehoefte kunt u zich tot één of enkele modules beperken.

De BVOR heeft gekozen voor een modulaire structuur om regelmatige aanpassing van onderdelen van de Handreiking mogelijk te maken. Dit is wenselijk omdat er veel ontwikkeling plaatsvindt in de regelgeving en de markt van groenafval- en grasverwerking. Ook de ervaring met het innovatief aanbesteden van

deze reststromen groeit gestaag. De modulaire structuur maakt het ook mogelijk om aanvullende modules toe te voegen wanneer dat gewenst is.

De actuele versie van de diverse modules is beschikbaar (als aparte pdf-documenten) op www.bvor.nl en www.pianoo.nl.

De Handreiking telt **zeven vaste hoofdmodules** (als honderdtallen genummerd). Onder iedere hoofdmodule kunnen zich één of meerdere (sub)modules bevinden. De modulaire structuur is als volgt:

200 Wat mag met groenafval? Relevante wet- en regelgeving.

Deze module is voor lezers die meer willen weten over de relevante milieuregelgeving die op groenafval, gras en daarmee vergelijkbare reststromen van toepassing is. De nadruk ligt op de afvalstoffen- en meststoffenregelgeving.

300 Wat kan met groenafval? Technische mogelijkheden.

Deze module gaat in op de verwerkingsmogelijkheden voor groenafval en gras. Het gaat in op de huidige verwerkingsinfrastructuur, en op ontwikkelingen daarin en op innovatie. Tevens zet deze module uiteen wat randvoorwaarden zijn voor succesvolle innovaties met groenafval, en hoe aanbestedingen aan de invulling daarvan kunnen bijdragen.

400 Het operationaliseren van duurzaamheid en circulariteit

Deze module introduceert het onderwerp maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) en circulair inkopen. Vervolgens geeft deze hoofdmodule handvatten voor het operationaliseren van de thema's 'klimaat' en 'circulaire economie' bij MVI voor groenafval en gras. Tenslotte staat deze module stil bij (duurzaamheids)certificering van processen en producten, en hoe dat een rol kan spelen bij MVI.

500 Strategische keuzes bij aanbesteden

Deze module gaat in op de aanbestedingsstrategie en het aanbestedingsproces. De focus ligt daarbij op aanbestedingen voor groenonderhoud en groenverwerking die beste prijs-kwaliteitverhouding criteria (Beste PKV-criteria) gebruiken om maatschappelijk verantwoord inkopen vorm te geven.

600 Duurzaamheid in bestekken

Deze module geeft concrete voorbeelden van besteksteksten die aanbestedende diensten kunnen gebruiken om duurzame verwerking van groenafval een plaats te geven in Beste PKV-criteria.

700 Referenties en meer informatie

Deze module bevat een totaaloverzicht van in de Handreiking gebruikte referenties. Daarnaast bevat het een lijst van websites waarop meer relevante informatie is te vinden.

Over de totstandkoming van deze Handreiking

Deze Handreiking is geschreven in het kader van het werkprogramma van de Sector Natuur, Bos, Landschap en Houtketen (NBLH) binnen het Agroconvenant. De NBLH sector, waarin zijn vertegenwoordigd de BVOR, de VBNE, het Platform Hout in Nederland (PHN) en de AVIH, hebben in 2008 het Agroconvenant Schoon & Zuinig getekend. Hierin heeft de sector zich gecommitteerd aan het aan de markt beschikbaar stellen van 32 PJ biomassa in 2020. Hiertoe onderneemt zij verschillende activiteiten om marktpartijen en anderen te stimuleren deze biomassa beschikbaar te stellen en te gebruiken. De focus van de NBLH sector heeft zich sinds 2008 verbreed van vooral biomassa voor energie, naar onder meer naar biomassa voor materiaaltoepassingen en chemie, en naar gecascadeerd gebruik van biomassa.

De NBLH sector ziet aanbestedingen als een krachtig instrument om te komen tot hoogwaardiger benutting van biomassa. Om aanbestedende diensten te faciliteren is in 2014 een eerste versie van de Handreiking verschenen onder de titel *'Duurzaam Aanbesteden van Groenafval'*. Deze versie 1.0 is geschreven door de BVOR in samenwerking met Waste Value Engineering (de heer J. Ijzerman) en de heer E. Lobry.

Na het verschijnen van de Handreiking in 2014 is deze in verschillende seminars en workshops toegelicht en besproken. Daarnaast zijn er door diverse overheden pilots opgestart met het innovatief aanbesteden van groenafval, bermgras en andere organische reststromen.

Al deze ervaringen rechtvaardigden een herziening van de oorspronkelijke Handreiking. Deze herziening vond plaats in de periode november 2016 – maart 2017 en werd financieel ondersteund door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Ten opzichte van 2014 is de titel gewijzigd in *'Innovatief aanbesteden van groenafval en gras'*. Hiermee wordt de nadruk gelegd op het innovatieve karakter van aanbestedingen gericht om meer duurzame en/of circulaire verwerkingsmethoden. Het woord 'gras' is in de titel toegevoegd omdat er naast integraal (gemengd) groenafval veel belangstelling is om grassen en maaisels anders te gaan benutten.